

LUX FILM DAYS

3 FILMY
24 JAZYKŮ
28 ZEMÍ

© Komplizen Film

WESTERN

Film Valesky Grisebachové
Německo, Bulharsko, Rakousko

Evropský parlament

WESTERN

FILM VALESKY GRISEBACHOVÉ

Skupinka německých dělníků je vyslána do Bulharska, aby instalovala vodní turbínu v srdci vyprahlého horského regionu na jihu země, nedaleko řecké hranice. Utáboří se v blízkosti izolované vesnice a svou přítomnost zdůrazní vztyčením německé státní vlajky, což je pro místní obyvatele dobyvatelské a lehce provokativní gesto.

Tak začne obtížné soužití dvou skupin, v jejichž rámci (téměř) nikdo nehovoří jazykem druhé skupiny... Meinhard, údajný bývalý legionář, který si nyní chce vydělat jako stavební dělník, přesto podnikne první krok a při četných příležitostech projeví vůči obyvatelům vesnice otevřenost a snahu o srozumění. V důsledku toho se stále více vzdaluje svým kolegům uzavřeným do sebe, plným pocitu nadřazenosti a bez jakékoli empatie vůči ostatním. Meinhard, antihrdina bez rodiny a bez vazeb, se průběhem různých neobratností i skutečných okamžiků sdílení klopotně integruje do tohoto světa, který se tolik liší od jeho vlastního.

POPIS SOUVISLOSTÍ

Při konfrontaci skupiny německých dělníků s obyvateli zapadlé bulharské vesničky nás německá filmařka Valeska Grisebachová vybízí, abychom si uvědomili velké sociálně-ekonomické a kulturní rozdíly, které existují mezi zeměmi Evropské unie. Její film se tak odehrává v mladé Evropě, která se stále utváří a jež je plná kontrastů. A třebaže jsou kontakty na lidské úrovni očividně obohacující, odhalují také odlišné hodnoty, pravidla a chování, které se stanou zdrojem nedorozumění a více či méně latentních konfliktů.

Z těchto kontaktů vyplývá zřejmé dramatické napětí, které se uvolní až na konci filmu, kdy se obyvatelé vesnice připojí k německým dělníkům v jejich stanovišti během oslavy, kde hudba a tanec poslouží jako univerzální jazyk. Nutnost překonat předsudky, respekt a otevření se ostatním se tedy stanou výzvou tohoto westernu, který odsuzuje blahosklonnost a dobyvatelského ducha projevované vůči chudším partnerům.

TENKRÁT NA VÝCHODĚ

Až do vstupu do Evropské unie v roce 2007 představovalo Bulharsko pro západní země jakousi neznámou zemi, kterou do velké míry spojovaly s bývalým sovětským blokem, ačkoli ten se rozpadl již před čtvrt stoletím. Ve svém zpracování lidských vztahů *Western* trefně znázorňuje rozdíly, které přetrvávají mezi dvěma světy, jímž se dosud nepodařilo nalézt společnou evropskou identitu. Je například pozoruhodné, že němečtí dělníci se od počátku usídlí tak, jako by byli na dobytém území: vztyčí svou státní vlajku, aby dali ostentativně najevo ovládnutí malého kousku území, na němž po dobu stavby stojí jejich tábor; Meinhard si přivlastní koně, jehož považuje za divokého, avšak který ve skutečnosti patří Adrianovi, strýci Vanka; Vincent zaujímá nemístný postoj k mladým dívkám, které se chodí koupat k řece, a neváhá odklonit z vesnice vodu, jež dělníkům chybí, jako kdyby jejich potřeby byly prioritní a důležitější než potřeby místního obyvatelstva; během jedné noci se vydají na hlučnou jízdu po vesnici v terénním voze, což má poukázat

© Komplizen Film

© Komplizen Film

© Komplizen Film

na jejich nadřazenou přítomnost v tomto prostoru a odradit případné vetřelce od toho, aby se přiblížili k jejich táboru...

Ve filmu Valesky Grisebachové znovu nalezneme i obrazy z westernu: Meinharda, osamělého kovboje s nepřístupnou tváří jezdícího na koni bez sedla, neúrodný pouštní kraj nabízející úchvatnou krajinu, malou vesnici s prašnými ulicemi a kavárnou, která plní funkci saloonu, kde lidé zabíjejí čas pitím rakije a hraním karet o peníze, dvě skupiny, které se vyzývají na souboj, přičemž jedna se považuje za nadřazenou nad druhou z hlediska rozvoje a civilizace – „Tyhle vesnice jsou jako cesta v čase,“ říká jeden z Němců, když projíždí těmito místy v terénním voze – atd.

V tomto kontextu nedůvěry našťestí soužití podbarvené nepřátelstvím a špatným pochopením zmírní postava Meinharda. Navzdory jazykové bariéře se mu podaří navázat vztahy s místními lidmi a vytvořit si k nim určitou empatii, která se jeho německým kolegům nelíbí. Staví se na jejich stranu zejména poté, co Vincent jednoho večera přijde s myšlenkou odklonit vodu určenou pro vesnici. Vysvětluje, že voda je omezená a z důvodu nedostatku je již rozdělena mezi tři různé lokality. Vincent však nechápe jeho argumenty a prudce na něj zaútočí v momentě, kdy se vzdaluje ve tmě, neboť pouhou Meinhardovu zmínku o problémech jejich sousedů staví na roven toho, že se postavil proti svému vlastnímu táboru. Zohlednění zájmů ostatních, které v uvažování stavbyvedoucího zcela chybí, je ve skutečnosti výsledkem kontaktů, k nimž postupně mezi tímto mužem a obyvateli vesnice dochází, což jasně ukazuje na důležitost dialogu, který je zásadní na lidské úrovni, ale také na úrovni sociální, jelikož umožňuje získat rozhodující informace, bez nichž není soužití možné.

OBTÍŽNÉ SETKÁNÍ

Stavba se brzy zastaví a spolu s ní i dělníci. Příjezd kamionu, který má dodat čtyřicet tun šterku nezbytného pro pokračování prací, se zpozdí a německou partu začne zaměstnávat především slunce, řeka a alkohol. Dlouhé a pomalé záběry na krajinu a zvuk hmyzu doprovází čekání těchto mužů, jejichž život od nynějška

ubíhá pomalým tempem. Ale Meinhard tráví hodně času ve vesnici a zapojuje se do aktivit jejích obyvatel: do stavby kamenné zídky, sušení tabákových listů... Zdá se, že život tohoto vykořeněného muže, poměrně záhadného a s nejistou identitou – vydává se za bývalého legionáře bez domova a bez rodiny, ale ve filmu tuto situaci s jistotou nic nepotvrzuje –, který zcela nenachází své místo ani v táboře, ani ve vesnici, nabral jiný směr. Režisérka několikrát využila jeho neustálých přesunů mezi těmito dvěma místy, k nimž dochází nejčastěji večer nebo uprostřed noci, jako příležitost včlenit do obecně apatického ladění filmu neočekávaný prvek a násilí.

Scéna ukazující Vincenta, jak se vrhá na Meinharda a sraží jej k zemi, když kráčí sám ve tmě, se tak třikrát opakuje. Poprvé se objevuje, když na něj Vanko skočí z kamionu; oba se kutálí po zemi, ale situace se rychle obrátí vůči dospívajícímu chlapci, který ztratí vědomí. Během celé doby, kdy je v bezvědomí, se zamýšlíme nad Vankovou motivací a nad tím, jak budou reagovat obyvatelé vesnice na to, až objeví jeho bezvládné tělo, které do vesnice přinesl Meinhard. Po jeho procitnutí se však dozvídáme, že si chtěl jen udělat legraci z člověka, kterého od nynějška považuje za svého přítele. Jde tedy o zcela „neodůvodněnou“ epizodu bez vážných následků, která nicméně významným způsobem přináší stres odhalující

trvalé napětí, jež existuje mezi oběma stranami. Když se film chýlí ke konci, je Meinhard terčem nového nočního útoku za stejných okolností. Poté, co odmítne vrátit jednomu obyvateli vesnice částku, o kterou jej obehřál, se na něj vrhnou tři muži a zmlátí jej, načež ho hodí do řeky a utečou. Promočený Meinhard stráví noc venku a následující den jej u okraje cesty naloží lidé z vesnice, kteří míří na oslavu organizovanou v táboře německých dělníků. Nakonec, když je večírek v plném proudu, Meinharda ještě jednou napadne člověk z vesnice, který mu vyčte, že měl poměr s jednou dívkou z vesnice. Situace mezi oběma muži se vyhroťí a Meinhard se opět ocitá na zemi. „Takhle to chodí na vesnici... Může se stát cokoli!“, říká mu Adrian, který ho vzápětí po útoku přišel povzbudit.

Zdá se, že rytmus *Westernu* udávají dvě časové perspektivy: denní perspektiva, která je poměrně plynulá a vyznačuje se potlačenými a civilizovanými vztahy, a noční perspektiva, pro kterou je příznačná určitá divokost a hrubé a náhlé narušení napětí, které se nahromadilo kolem hlavní postavy. Kolem postavy, která vzbuzuje nedůvěru svých kolegů a zejména svého nadřízeného Vincenta, jenž se cítí podveden, a nedůvěru obyvatel vesnice, kteří příliš nechápu jeho úpornou touhu integrovat se a určitým způsobem mu vyčítají, že si od nich nedrží náležitý odstup, ve skutečnosti krystalizují hlavní témata filmu, tedy veškeré obtíže provázející skutečný kontakt skupin lidí, jež navzdory společné politické identitě staví vše do protikladu, kdy takový kontakt kromě přání otevřít se ostatním vyžaduje především velké množství respektu a obezřetnosti.

© Komplizen Film

K ÚVAZE

- Na začátku filmu Vincent zabaví klobouk jedné mladé Bulharce ležící u řeky a škádílí jí s ním, až jí ponoří hlavu pod vodu. Na konci nalezneme podobnou scénu s německou vlajkou, které se zmocnili Bulhaři. Jaký smysl podle vás má přiblížení těchto dvou symetrických a obdobných scén?
- „Co tu pohledáváš?“ ptá se Adrian Meinharda na samém konci filmu, když mu vrátí nůž, který dal na památku jeho synovci Vankovi. S ohledem na prvky, které nám film přináší, se zamyslete také nad touto otázkou: co může Meinhard hledat v tomto nevlídném místě, kde se mimo vesnici nic neděje, kam, jak se zdá, nikdy nedorazí zprávy ze světa, kde není práce, ale ani pohodlí a kulturní a sportovní aktivity?
- Ve filmu se objevuje několik zastřených narážek na významnou historii země a na její hospodářskou situaci. Vybavíte si je? Co vnášejí tyto kontextuální prvky do epizody týkající se setkání bulharských obyvatel vesnice a německých dělníků?

© Komplizen Film

les grignoux

EVROPSKÉ FILMY PRO EVROPANY

Po loňském ročníku, který představoval desáté výročí iniciativy, je cena LUX nadále spojena s obdivuhodnou škálou žánrů a tónů skrze filmy mladých talentovaných evropských režiserek a režisérů. Evropský parlament s potěšením představuje tři filmy postupující do užšího výběru soutěže o Filmovou cenu LUX 2017:

120 BPM (*120 battements par minute*), film Robina Campilla, Francie

SÁMSKÁ KREV (*Sameblod*), film Amandy Kernellové, Švédsko, Norsko, Dánsko

WESTERN, film Valesky Grisebachové, Německo, Bulharsko, Rakousko

Filmy se vřelým a inteligentním způsobem zabývají aktuálními tématy a odrážejí to, čím Evropa v současnosti prochází. Ukazují postavy, které otevírají oči a sledují jimi svět, jenž je obklopuje, aby pochopily realitu a společnosti a komunity, do nichž patří. Tím, že nám evropská kinematografie ukazuje naše příběhy umocněné filmovými emocemi, se její kvalita a rozmanitost zhodnocují, stejně jako její význam při budování sociálních hodnot a kulturních komunit. Zve me vás ke zhlédnutí filmů během šestého ročníku Filmových dnů LUX.

FILMOVÁ CENA LUX

Kultura hraje klíčovou úlohu při utváření naší společnosti.

V tomto duchu Evropský parlament v roce 2007 zahájil Filmovou cenu LUX. Řád by tak přispěl ke zvýšení distribuce evropských filmů napříč Evropou a podpořil evropskou debatu o hlavních společenských otázkách.

Filmová cena LUX je výjimečnou iniciativou. Vzhledem k tomu, že většina evropských koprodukcí bývá zpravidla promítána pouze v zemích původu a velmi zřídka v jiných zemích, a to ani v rámci EU, dává Filmová cena LUX výjimečnou příležitost otitulkovat tři evropské filmy ve 24 úředních jazycích Evropské unie.

Vítěze Filmové ceny LUX, který bude vyhlášen 15. listopadu 2017, zvolí poslanci Evropského parlamentu.

FILMOVÉ DNY LUX

Filmová cena LUX dala vzniknout Filmovým dnům LUX. Od roku 2012 jsou tři filmy ucházející se o Filmovou cenu LUX během Filmových dnů LUX představovány širšímu evropskému publiku.

Zve me Vás na projekce v rámci Filmových dnů LUX, které jsou nezapomenutelným kulturním zážitkem stírajícím hranice. Od října do prosince se budete moci připojit k milovníkům filmového umění z celé Evropy během projekcí tří filmů v jednom z 24 úředních jazyků Evropské unie. Nezapomeňte hlasovat pro film, který se Vám nejvíce líbil, prostřednictvím našich internetových stránek luxprize.eu nebo na naší facebookové stránce!

CENA DIVÁKŮ

Cena diváků Filmové ceny LUX je udělena na základě volby publika. Nenechte si ujít možnost hlasovat pro jeden ze tří filmů do 31. ledna 2018! Možná budete mít štěstí a budete se na pozvání Evropského parlamentu moci v červenci 2018 zúčastnit mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech – a ohlásit název filmu, který získá cenu diváků.

SLEDUJTE,
DEBATUJTE
A HLASUJTE!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽIE: Valeska Grisebachová

SCÉNÁŘ: Valeska Grisebachová

OBSAZENÍ: Meinhard Neumann,
Reinhardt Wetrek, Syuleyman Alilov Letifov,
Veneta Frangova, Vyara Borisova

KAMERA: Bernhard Keller

PRODUCENTI: Jonas Dornbach,
Janine Jackowskiová, Maren Adeová,
Valeska Grisebachová, Michel Merkt

VÝROBA: Komplizen Film,
Chouchkov Brothers, Coop99 Filmproduktion,
KNM a ZDF-Das Kleine Fernsehspiel

ROK: 2017

STOPÁŽ: 119´

ŽÁNŘ: Fikce

ZEMĚ: Německo, Bulharsko, Rakousko

PŮVODNÍ VERZE: němčina, bulharština,
angličtina

DISTRIBUTOR: Film Europe

Text zpracován v srpnu 2017.

